

* Rättelse av beslut
enligt 36§ förvaltnings-
lagen (2017:900) den
11 december 2023. /

Beslut
2023-12-08
1 (15)
Dnr SI 2023:5638

Huvudman

Lilla Edets kommun
kommunen@lillaedet.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fuxernaskolan 7-9 i Lilla Edets kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lilla Edets kommun att senast **den 30 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd och extra studietid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Lilla Edets kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Lilla Edets kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn startar en utredning för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommit före den 8 december 2023 men som ännu inte utretts. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som framöver inkommer till rektorn eller den som rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana

* 2024

anmälningar som inkommit under perioden den 8 december 2023 till den 16 augusti ~~2023~~ samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

* 2024

3. Se till att rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, efter varje utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska, för varje utredning enligt åtgärd 1 och 2 ovan som avslutas före den 16 augusti ~~2023~~, dokumentera vilket beslut som fattades. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).
4. Se till att det av åtgärdsprogrammen framgår det faktiska behov av särskilt stöd som utredningen har visat att respektive elev har behov av och de åtgärder som enligt utredningen behövs för att tillgodose detta behov (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
5. Se till att eleverna ges det särskilda stöd som framgår av deras beslutade åtgärdsprogram (3 kap. 9-10 §§ skollagen).

Extra studietid

1. Se till att elever erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen (10 kap. 5a § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Lilla Edets kommun en anmärkning avseende brister rörande betygskatalog. Lilla Edets kommun ska senast **den 30 augusti 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisningstid, lärarbehörighet, rektors betygssättning, utredning och hantering av frånvaro samt förebyggande arbete för trygghet och studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box

2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5638) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Fuxernaskolan 7-9 i Lilla Edets kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Fuxernaskolan 7-9 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, extra studietid, undervisningstid, lärarbehörighet, betygsättning och betygskatalog, utredning och hantering av frånvaro samt förebyggande arbete för trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt lektionsbesök den 9 och 10 november 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat Fuxernaskolans systematiska kvalitetsarbete samt betygskataloger, åtgärdsprogram och sammanställning av frånvaro. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingiven betygskatalog för läsåret 2022/23 framgår att cirka ett åttiototal elever, vilka under detta läsår gick i årskurs 7 och 8, hade betyget F i ett eller flera ämnen såväl vid höstterminens som vid vårterminens slut.

Lärare säger vid intervju att deras uppfattning är att anmälan till elevhälsan har gjorts avseende alla de elever som inte nådde godkända betyg under föregående läsår. Lärarna beskriver att anmälan görs via ett dokument kallat EHM-dokumentet. Lärarna säger också att de därtill har tagit upp många av dessa elever med

elevhälsan muntligen och via mejl. Även elevhälsa och rektor beskriver att de har god kännedom om vilka elever som inte når godkända betyg och bekräftar att de får information om dessa elever bland annat genom det så kallade EHM-dokumentet.

Såväl elever som personal uppger att elever som har svårt att nå godkända betyg ofta i första hand bjuds in till den så kallade onsdagsstöttningen på skolan. Enligt elevhälsa och rektor kan eleverna under onsdagsstöttningen få extra hjälp av ämneslärare i ett ämne i taget under en femveckorsperiod. Elevhälsa och rektor säger att onsdagsstöttningen bedrivs under tre sådana femveckorsperioder per termin. Elevhälsa och rektor säger vidare att bedömningen av i vilket ämne eleven ska få stöd genom onsdagsstöttningen görs tillsammans med lärare.

Utöver onsdagsstöttning beskriver skolpersonal att elever som har svårt att nå målen kan få förenklat material, erbjudas lovskola eller ges möjlighet till ett lugnare sammanhang i det så kallade studieteket. Rektor uppger att det i skolans organisation därtill finns möjlighet till bland annat intensivmatematik, studiehandledning, motiverande samtal och tvåläraarsystem. Såväl lärare som elevhälsa och rektor beskriver att skolan därutöver arbetar mycket med anpassningar och extra anpassningar. Därtill berättar lärare att elevhälsan stödjer dem i arbetet med att ta fram extra anpassningar.

På fråga om vad som händer när elever trots extra anpassningar inte når målen och lärarna signalerat till elevhälsan att elevernas behov av särskilt stöd kan behöva utredas säger lärare att de inte riktigt vet. De beskriver att de i dessa situationer oftast inte får något formellt besked om att eleverna inte ska ges särskilt stöd utan att man vanligtvis fortsätter med extra anpassningar i klassrummet. Lärare säger vidare att inte alla de elever som saknade godkända betyg i ett eller flera ämnen under läsåret 2022/2023 har utretts för eventuellt behov av särskilt stöd. Lärare berättar att det finns elever, som nu går i årskurs 9, som lärarna "flaggat för" till elevhälsan redan när eleverna gick i årskurs 7 eftersom lärarna då bedömde att eleverna riskerade att inte nå målen.

Rektor och elevhälsa säger att man ser över om det kan göras andra eller ytterligare extra anpassningar när de befintliga extra anpassningarna inte ger tillräcklig effekt. Rektor säger att det inte finns någon tidsgräns för hur länge man kan försöka med dessa anpassningar. Rektor säger emellertid att vissa av de elever som tidigare haft upprepade F sannolikt kommer att få godkända betyg i årskurs 9 och att elever generellt sett får bättre betyg i årskurs 9 än i tidigare årskurser.

Elevhälsans representanter säger att det ibland görs en pedagogisk utredning avseende elever som riskerar att inte nå godkända betyg men att detta inte sker i alla de fall när elever, trots att de fått extra anpassningar, riskerar att inte få godkända betyg. En pedagogisk utredning kan enligt elevhälsans representanter resultera dels i beslut om åtgärdsprogram för eleven, dels i att de extra anpassningarna förfinas och justeras. På fråga om det fattas särskilda beslut i de fall åtgärdsprogram inte upprättas svarar elevhälsans representanter att det inte sker så ofta. Även rektor säger att det bara har fattats ett fåtal beslut om att inte

upprätta åtgärdsprogram. Rektor säger att hon som rektor behöver bli bättre på att i dessa situationer fatta beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. I yttrande från huvudmannen förtydligar rektor att hon i dessa fall fattar beslut om att utreda fortsatta anpassningar eller att upprätta åtgärdsprogram men att hon oftare skulle behöva använda den blankett som avser särskilt stöd.

Av den sammanställning över åtgärdsprogram som huvudmannen gett in anges att det på skolan finns 18 aktiva åtgärdsprogram, vilka avser elever i årskurserna 7, 8 och 9. I samma lista anges att utredning pågår eller har avslutats utan åtgärdsprogram avseende tio elever.

I de åtgärdsprogram som granskats anges elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det finns även uppgift om uppföljning och utvärdering samt om att eleven och elevens vårdnadshavare har deltagit. Granskade åtgärdsprogram är vidare försedda med överklagandehänvisning.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram ut-

arbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd och därefter fatta beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte utarbetas för eleven.

Vid tillsynen har det framkommit att en stor del elever på Fuxernaskolan 7-9 inte når godkända betyg. Under föregående läsår fick exempelvis många elever betyget F i samma ämne både vid höst- och vårterminens slut. Av utredningen framgår att skolan försöker möta dessa elevers stödbehov främst genom anpassningar, extra anpassningar och inbjudan till extra studietid.

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommit annat än att elever får de extra anpassningar de bedömts ha behov av. Det har inte heller framkommit annat än att lärare anmäler till elevhälsan i de fall elever, trots stöd i form av extra anpassningar, befaras inte nå målen. Skolinspektionen bedömer mot den bakgrunden att såväl elevhälsa som rektor får antas ha god kännedom om vilka elever som riskerar att inte uppnå godkända betyg.

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolan i någon mån utreder orsaken till att vissa elever inte når målen, men att pedagogiska utredningar inte genomförs för samtliga elever som befaras inte komma uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Trots att det finns ett åttiototal elever som nu går på skolan som under förra läsåret inte nådde målen finns endast 28 elever angivna i den lista huvudmannen gett in avseende elever som anmälts kunna vara i behov av särskilt stöd och där utredning startats.

I stället för pedagogiska utredningar som resulterar i beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram beslutar rektor vanligen om att eleverna ska ges fortsatt stöd i form av extra anpassningar, men med eventuellt ytterligare eller andra anpassningar. Att utredningar avseende särskilt stöd inte startas för en stor grupp elever kan enligt Skolinspektionens mening antas få till följd att orsakerna till elevernas icke-godkända betyg inte fullt ut kartläggs eller konstateras samt att elever kan ha gått miste om relevanta stödåtgärder. Vad rektor anfört om att

utredningar avseende extra anpassningar genomförs, även om man inte använder blanketten för särskilt stöd samt att många elever når godkända betyg i årskurs 9 trots att de dessförinnan inte gjort så, ändrar inte denna bedömning. Att utredningar avseende särskilt stöd inte startats får även till följd att det inte fattats överklagbara beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram i de fall en elev bedöms inte vara i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen konstaterar att det åligger rektor att se till att elever, som trots extra anpassningar befaras inte komma att uppnå godkända betyg, skyndsamt får behovet av särskilt stöd utrett. Det åligger vidare rektor att se till att det efter genomförd utredning fattas beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Det är dock huvudmannen som har det yttersta ansvaret för att rektor, elevhälsa och lärare har förutsättningar att vidta de åtgärder som krävs för att elevers stödbehov ska kunna utredas och för att eleverna i förlängningen ska kunna få det särskilda stöd som utredningen kan komma att visa att de är i behov av.

Att elevers behov av särskilt stöd inte utreds samt att rektor inte efter utredning fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram utgör brister i förhållande till skollagen. Det har dock inte framkommit annat än att de åtgärdsprogram som beslutats för elever på skolan uppfyller författningarnas krav. Det har inte heller kommit fram annat än att elever med åtgärdsprogram ges det särskilda stöd de bedömts ha behov av.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I den informationsinhämtning Skolinspektionen fått in från huvudmannen i samband med tillsynen uppges att eleverna på Fuxernaskolan 7-9 erbjuds extra studietid 40 minuter per vecka under onsdagsstöttningen.

Vid intervjuer beskriver såväl elever som lärare och rektor onsdagsstöttningen som en obligatorisk åtgärd för elever som riskerar att inte nå godkända betyg. Lärare säger emellertid att även elever med godkända betyg under vissa förutsättningar kan komma till onsdagsstöttningen samt att även elever som har fått lektioner inställda kan gå dit.

Såväl elevhälsa som rektor uppger att det finns en gräns för hur många elever som kan delta i onsdagsstöttning eftersom tanken är att elevgrupperna där ska vara relativt små. Elevhälsans representanter säger att cirka 100 till 120 elever i nuläget nås genom onsdagsstöttningen och rektor berättar att ungefär hälften av skolans nuvarande elever hittills deltagit i denna stöttning.

Rektor säger att det inte finns någon ytterligare schemalagt studietid på skolan utöver tiden på onsdagar. Dock kan lärare som har utrymme i sitt schema erbjuda extra studietid efter lektionerna en dag per vecka. Rektor säger att det handlar om ett fåtal elever som får sådant stöd. Rektor beskriver att det därutöver finns det så kallade studieteket för elever som behöver ett mindre sammanhang.

Rektor säger att man har valt att erbjuda extra studietid om 40 minuter per vecka eftersom det inte är möjligt för elever med skolskjuts att stanna längre på skolan.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 § (10 kap. 5 a § skollagen).

Med erbjudande av extra studietid avses erbjudande av såväl hjälp med läxor som hjälp med annat skolarbete. Under studietiden ska elever bland annat ges möjlighet att ta igen, befästa och fördjupa sina ämneskunskaper. Verksamheten utgör ett komplement till den ordinarie undervisningen och ersätter inte de stödåtgärder som en elev kan ha rätt till enligt lagen, exempelvis extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, särskilt stöd och stödåtgärder för nyanlända enligt 3 kap. 5–12 §§. Det är huvudmannens ansvar att erbjuda eleverna den studietid de har rätt till. Det bör inte göras någon begränsning av vilka elever i de aktuella årskurserna som ska erbjudas extra studietid. Studietiden kan gynna alla elever, oavsett kunskapsnivå, genom att utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Regeringen är mån om att elever inte ska behöva avstå från att delta i extra studietid för att de har en lång resväg till skolan. Vid planering av studietiden behöver hänsyn därför tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts (prop. 2021/22:111 s. 19–20 36).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Fuxernaskolan 7-9 inte erbjuds extra studietid i tillräcklig omfattning.

Av skollagen följer att elever i högstadiet ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid under minst två timmar per vecka. Utgångspunkten är emellertid att elever i första hand ska få det stöd de behöver inom ramen för den ordinarie undervisningen och den extra studietiden ska inte ersätta andra stödåtgärder eller räknas in i den garanterade undervisningstiden.

Eleverna på Fuxernaskolan 7-9 har så kallad onsdagsstöttning schemalagd 40 minuter per vecka. Av utredningen framgår emellertid att inte alla elever på skolan ges möjlighet att delta i onsdagsstöttningen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att onsdagsstöttningen inte fullt ut kan betraktas som en frivillig extra studietid i skollagens mening.

Skolpersonal uppger att det inte finns någon ytterligare extra studietid schemalagd för eleverna på Fuxeraskolan 7-9 och det har inte framkommit att studieteket, eller de insatser som erbjuds när lärare har utrymme i schemat utgör frivillig extra studietid i skollagens mening.

Att elever på Fuxernaskolan 7-9 inte erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid under minst två timmar per vecka utgör en brist. Vad rektor anför om behovet av att anpassa den extra studietiden efter möjligheten till skolskjuts föranleder inte någon annan bedömning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Lilla Edets kommuns verksamhet vid Fuxernaskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd och extra studietid. Det finns därför skäl att förelägga Lilla Edets kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid Skolinspektionens granskning av betygskatalog avseende höstterminen 2022 samt vårterminen 2023 framgår att det finns ämnen där betygen i betygskatalogen varken har signerats vid betygskolumnen eller på försättsblad. Rektor säger att skolan arbetat mycket med att betygskatalogen ska hanteras korrekt och att stora förbättringar skett sedan hon började på skolan. Rektor säger emellertid också att det kan ha hänt att exempelvis en lärare hunnit sluta på skolan innan läraren i fråga signerat betygskatalogen.

Rättslig reglering

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123]).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det i betygskatalogen avseende höstterminen 2022 och vårterminen 2023 saknas signatur av betygsättande lärare avseende vissa ämnen och klasser. Detta utgör en brist i förhållande till författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Lilla Edets kommuns verksamhet vid Fuxernaskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygskatalog. Utredningen visar emellertid att bristerna inom detta

område förekommer i begränsad omfattning och det inte har kommit fram något som tyder på att bristerna i sig har en tydlig negativ effekt för eleverna på skolan. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen sammantaget bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Lilla Edets kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Såväl elever som lärare beskriver att många lektioner har ställts in sedan höstterminens start. Elever säger bland annat att vissa klasser har haft håltimme på grund av inställda lektioner i stort sett varje dag. Enligt eleverna rör det sig framförallt om lektioner i SO-ämnena och slöjd. Även lärare och rektor berättar om inställda lektioner i bland annat SO-ämnena. Rektor säger att inställda lektioner bland annat beror på att det finns ett generellt beslut att inte ta in vikarier på skolan, men säger också att man nu har tagit in vikarier för att täcka upp för en lärare som varit sjukskriven en längre tid. Rektor och lärare beskriver att befintliga lärare täcker upp för varandra vid frånvaro i den omfattning det är möjligt.

Elever säger att de ibland får uppgifter att arbeta med på egen hand när lektioner ställs in. Även lärare och rektor beskriver att eleverna kan få uppgifter som ska genomföras när en lektion ställs in. Elever säger dock att det är svårt att hitta någonstans att sitta där man får arbetsro att utföra uppgifterna och att det kan vara svårt att förstå uppgifterna. Rektor säger att eleverna kan sitta exempelvis i uppehållsrummet när de arbetar med uppgifterna och att skolan är noga med att det ska finnas en vuxen som övervakar arbetet vid dessa tillfällen.

Rektor säger att eleverna, trots de lektioner som ställs in, kommer att få sin garanterade undervisningstid i respektive ämne.

Rättslig reglering

Med begreppet undervisning avses i skollagen processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap 3 § skollagen). Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen [2011:185]).

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 5 § skollagen). Bestämmelser om fördelning av den garanterade

undervisningstiden (timplan) finns i skolförordningens bilaga 1 (9 kap. 3 § skolförordningen [2011:185]).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att relativt många lektioner har ställts in sedan terminsstart, särskilt i vissa ämnen. Enligt rektor har skolan emellertid nu tagit in vikarier för att undvika inställda lektioner i de ämnen där problemet är störst och tanken är att befintlig personal i övrigt täcker upp för varandra. Rektor säger också att eleverna trots inställda lektioner kommer att få den totala undervisningstid de ska ha i respektive ämne under högstadiet.

Mot ovan angiven bakgrund bedömer Skolinspektionen sammantaget att det inte framkommit att Lilla Edets kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller garanterad undervisningstid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I den förteckning över undervisande personal på skolenheten som huvudmannen har gett in anges att 14 lärare på skolan saknar lärarlegitimation. Av dessa uppges nio lärare vara under utbildning. Avseende en lärare anges att läraren i fråga kommer att utbilda sig. Enligt förteckningen finns vidare ett flertal lärare som undervisar i ämnen de inte har behörighet i.

Rektor säger att hon har annonserat efter legitimerade lärare i de fall legitimerad lärare saknas men att det är svårt att få tag på legitimerade lärare. Rektor säger vidare att hon är tydlig med att det finns ett krav på icke-legitimerade lärare att utbilda sig och erhålla legitimation.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § första stycket skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En person som avses i första stycket får, med vissa undantag, bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

Som utgångspunkt får endast den som har legitimation anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Såvitt framkommit bedriver icke-legitimerade och icke-behöriga lärare undervisning på Fuxernaskolan 7-9 endast när det inte finns någon legitimerad eller behörig lärare att tillgå. Skolinspektionen bedömer därmed att det inte framkommit att Lilla Edets kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller undervisning av behöriga lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Rektors betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektor uppger i intervju att det förekommer att hon som rektor i vissa fall sätter betyg tillsammans med en undervisande icke-legitimerad lärare. På kompletterande fråga från Skolinspektionen om i vilka situationer och i vilken omfattning detta sker har rektor, i yttrande från huvudmannen, anfört att detta sker i de fall oenighet uppstår mellan undervisande lärare och legitimerad lärare.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § första och andra stycket skollagen). Om ett betyg är beroende av en bedömning av två eller flera legitimerade lärare som är behöriga att undervisa i det ämne som betyget avser och dessa lärare inte kan enas ska betyget beslutas av rektorn. Om ett betyg är beroende av en bedömning av två eller flera legitimerade lärare som inte är behöriga att undervisa i det ämne som betyget avser och dessa inte kan enas, ska betyget beslutas av rektorn (6 kap 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av skollagen följer att rektor har det övergripande ansvaret för betygssättningen. Det är emellertid enbart under vissa förutsättningar rektor får eller ska sätta det faktiska betyget. Mot bakgrund av vad som framkommit om att rektor vid Fuxernaskolan 7-9 beslutar om betyg när undervisande och betygsättande lärare inte kan enas bedömer Skolinspektionen att det inte framkommit att Lilla Edets kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller rektors betygsättning.

Utredning och hantering av frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever beskriver att lärare kontrollerar närvaro i början av lektion och såväl elever som rektor säger att vårdnadshavare informeras om en elev är frånvarande. Rektor säger att ett meddelande avseende frånvaro skickas dagligen till vårdnadshavare via det datasystem skolan använder för närvaroregistrering.

Av den statistik över frånvaro som har getts in i samband med tillsynen framgår att det under läsåret 2022/2023 fanns drygt 80 elever med frånvaro som översteg 15 procent. Av statistiken framgår vidare att knappt 60 elever hade över 20 procents frånvaro under samma läsår. I skolans systematiska kvalitetsarbete anges att skolan under höstterminen 2022 har haft en oro på grund av frånvaro avseende 83 elever.

Skolan har gett in en handlingsplan för elevfrånvaro framtagen av Lilla Edets kommun. I handlingsplanen finns bland annat en rutin för frånvarohantering och blanketter för handlingsplan och dokumentation vid ogiltig frånvaro respektive orosfrånvaro.

I intervjuer beskriver lärare, elevhälsa och rektor att rutinen är att mentor kontakter vårdnadshavare om en elevs frånvaro överstiger 20 procent. Rektor säger emellertid att frånvaro i praktiken tas upp innan den uppgår till 20 procent och att skolledningen informerar mentorerna redan när frånvaron överstiger 10 procent. Rektor uppger att syftet med detta är att mentor ska prata med elev och vårdnadshavare.

Lärare beskriver att oro avseende frånvaro för en elev skrivs in i det så kallade EHM-dokumentet för att signaleras till elevhälsa och rektor. Rektor säger att det också kan hända att en utredning gällande särskilt stöd startas med anledning av frånvaro.

I den informationsinhämtning huvudmannen gett in i samband med tillsynen anges att två frånvaroutredningar har gjorts under det senaste året. Vid intervju uppger elevhälsans representanter och rektor emellertid att det sedan terminsstart detta läsår har gjorts ett tiotal fördjupade frånvaroutredningar. Elevhälsan säger att det därutöver har gjorts ett utredningsarbete och ett arbete för att komma till rätta med frånvaro för ett stort antal elever. Elevhälsan säger att de bedömer att de har samverkat kring alla de elever där det enligt skolans systematiska kvalitetsarbete finns en oro kring frånvaro och att åtgärder vidtagits. Rektor beskriver att dessa utredningar dokumenteras i skolans sedvanliga system för dokumentation. De fördjupade utredningarna görs enligt elevhälsa och rektor främst när anledningen till frånvaron är oklar.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § första och fjärde stycket skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska

även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. Det kan i vissa fall räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven (prop. 2017/18:182 s. 56-62).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att Fuxernaskolan 7-9 kontrollerar närvaro och informerar vårdnadshavare om en elev är frånvarande. Det framkommer också att skolan utreder orsakerna till att en elev har upprepade eller längre frånvaro. Det har vidare inte framkommit annat än att åtgärder vidtas med anledning av genomförda utredningar. Mot den bakgrunden bedömer Skolinspektionen att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och skolpersonal beskriver tryggheten och studieron på skolan som varierande. Vid intervjuer och i det skriftliga material som getts in i samband med tillsynen beskrivs ett förebyggande arbete för trygghet och studiero på Fuxernaskolan 7-9. Av skolas systematiska kvalitetsarbete framgår bland annat att det genomförs trygghetsenkäter på skolan och att resultatet av dessa analyseras och leder till åtgärder. Elevhälsa beskriver att trygghetsenkäten igår i ett årshjul och att man exempelvis analyserar och identifierar otrygga platser utifrån datasystemet för kränkingsanmälningar. På skolan finns flera trygghetsvärdar samt en kurator med särskilt uppdrag avseende trygghetsfrågor.

Några elever säger att lärare sällan pratar om värdegrundsfrågor eller hur man ska vara mot varandra. Elevhälsan säger emellertid att mentorer och lärare ska ta upp dessa frågor med eleverna, men att det kan vara svårt för den enskilda läraren. Elevhälsans representanter säger att elevhälsan stöttar lärarna i detta och att en studiedag nyligen ägnats helt åt skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Lärare, elevhälsa och rektor beskriver ett pågående arbete kring lektionsdesign och lärmiljö på skolan. Det finns ordningsregler och en konsekvenstrappa på skolan. Elever beskriver visserligen att lärare inte alltid hanterar ordningsstörningar lika. Skolpersonal säger dock att de är medvetna om detta och rektor berättar att man

pratar om frågorna samt att ett arbete, som bland annat kommer innefatta lektionsobservationer, ska genomföras framöver.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § första och andra stycket skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att det i intervjuer har framkommit att elever och lärare upplever tryggheten som mindre god vid vissa tillfällen samt att studieron kan variera. Det framgår dock att huvudmannen har identifierat brister kopplat till detta och att det bedrivs ett pågående arbete för att förebygga och förbättra tryggheten och studieron. Mot bakgrund av vad som framkommit i ärendet bedömer Skolinspektionen att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende det förebyggande arbetet för att skapa studiero. Ärendet avslutas därför i denna del.

Beslutet är fattat av beslutsfattaren Daniel Talje.

Utredaren Tove Andersson har varit föredragande i ärendet.